

Johannes

Agtergrond

Hierdie evangelie is een van die vroegste verslae oor Jesus se lewe. Aan die einde van die boek hoor ons dat dit geskryf is deur een van Jesus se naaste volgelinge die een wat bekend staan as “die dissipel vir wie Jesus liefgehad het.” Hy verskyn verskeie kere in die verhaal self (Joh. 13:23; 19:34–37; 20:2). Party mense dink dit is Johannes, die seun van Sebedeus, een van die twaalf dissipels. Ander glo dit was ’n ander Johannes, ’n man van Jerusalem, wat later bekend was as Johannes die Ouerling.

Wie hy ook al was, die boek dra sy **ooggetuieverslag**. Dit is mooi en doelbewus geskryf, en naby die einde sê hy self waarom: “Maar hierdie wondertekens is beskrywe sodat julle kan glo dat Jesus die Christus is, die Seun van God, en sodat julle deur te glo, in sy Naam die lewe kan hê.” (Joh. 20:31). Johannes glo dat Jesus waarvan jy in hierdie boek lees lewendig, werklik, en in staat is om jou lewe vir altyd te verander.

Die boek begin met ’n gedig en ’n kort verhaal (hfst. 1), en daarna volg ’n groot gedeelte vol verhale van Jesus se wondertekens en die groeiende konflik rondom Hom (hfst. 2–10). Dit alles loop uit op Jesus se grootste teken: die opwekking van Lasarus. Maar dit veroorsaak ook die grootste konflik — die leiers van Israel besluit om Jesus dood te maak (hfst. 11–12). Dit lei ons in na die tweede deel van die boek (hfst. 13–17), waar Jesus se laaste nag, gesprekke, verhoor, kruisiging en opstanding vertel word (hfst. 18–20). Die boek eindig met ’n epiloog in hoofstuk 21.

Johannes 1: Jesus die Woord, en die eerste dissipels

Die eerste helfte van die boek begin met ’n tweedelige inleiding. Die eerste deel is ’n gedig (Joh. 1:1–18) wat begin met die bekende woorde: “In die begin was die Woord.” Dit herinner ons aan Genesis 1, waar God alles geskep het deur te praat. Woorde kom uit iemand se mond, maar hulle wys ook wat in daardie persoon se hart en gedagtes is. Johannes sê hierdie **“Woord” was by God — dus apart van God — maar ook was die Woord self God**. En later hoor ons dat hierdie **Woord mens geword het: Jesus**.

Johannes verwys ook terug na Eksodus 33–34 en sê dat Jesus soos God se tabernakel onder die volk kom woon het. Die heerlijkheid van God wat eens bo die verbondsark was, het mens geword in Jesus. Daarom sluit hy af dat die een ware **God bestaan uit die Vader en die Seun** — en dat Jesus mens geword het om die Vader aan ons bekend te maak.

Terwyl ons hieroor dink, kry ons daarna die stories van Johannes die Doper wat Jesus ontmoet, en hoe hy ander bring om ook Jesus te ontmoet. Elke persoon wat Jesus raakloop, sê hardop wie hulle dink Hy is. In hierdie een hoofstuk word Jesus sewe titels gegee: die **Lam van God**, die **Seun van God**, **Rabbi**, die **Messias**, die **Koning van Israel**, **Jesus van Nasaret**, en die **Seun van die Mens**. Dit maak die pad oop vir Johannes se liefde vir “sewes” — ’n patroon wat deur die hele boek loop. Al hierdie titels wys saam dat hierdie Jesus van Nasaret die Messiaanse Koning en Leermeester van Israel is, én die **Seun van God wat sal sterf vir die sondes van die wêreld**.

Johannes

Johannes 2–12: Jesus doen wondertekens

Dis 'n massiewe aanspraak om te maak — dat 'n mens van Nasaret God se Seun en die Messias is. Maar Johannes ondersteun dit deur die verhale in hoofstukke 2–12. Elke verhaal volg min of meer dieselfde patroon: Jesus doen 'n wonderteken of maak 'n groot aanspraak, mense verstaan verkeerd of raak kwaad, en uiteindelik moet elke persoon 'n keuse maak oor wie Jesus regtig is.

Hoofstukke 2–4 wys hoe Jesus vier belangrike Joodse instellings ontmoet en wys hoe Hy die vervulling van elkeen is.

- **By die troue** waar die wyn opraak, verander Jesus sowat 120 liter water in uitstekende wyn. Johannes noem dit 'n teken (Joh. 2:11). Dit wys iets van Jesus se Koninkryk: die oorvloed en vreugde wat die Messias bring.
- Dan gaan Hy **na die tempel**. Die plek waar hemel en aarde moes ontmoet. Jesus jaag die geldwisselaars uit en keer die offers. Wanneer hulle Hom uitdaag, sê Hy: “Breek hierdie tempel af en Ek sal dit in drie dae oprig.” Hy wys dat dit deur sy sterwe is dat God en mens werklik bymekaar kom.
- In hoofstuk 3 praat Jesus die hele nag met Nikodemus. Hy sê vir hom dat Israel meer nodig het as net nog 'n leraar — hulle het nuwe lewe nodig. “Niemand kan die Koninkryk van God sien as hy nie **weer gebore word** nie.”
- In hoofstuk 4 praat Jesus met 'n Samaritaanse vrou by 'n put. Hy sê **Hy gee “lewende water”** wat aanleiding gee tot 'n nuwe soort lewe — 'n ewige, God-ge vulde lewe wat nou begin en ewig sal hou.

Hoofstukke 5–10 speel af tydens vier Joodse feeste. Elke keer gebruik Jesus die beelde van die fees om te wys wie Hy is.

- In hoofstuk 5 **genees Hy 'n verlamde man** op die Sabbat. Die Joodse leiers is woedend. Jesus sê sy Vader werk op die Sabbat — en Hy ook. Hulle verstaan die implikasie: Jesus maak Hom gelyk aan God.
- In hoofstuk 6, tydens die Paasfees, **voed Jesus duisende mense** met 'n wonderwerk. Hy sê Hy is die ware Brood van die lewe. Baie raak aanstoot en loop weg.
- In hoofstukke 7–10, tydens die Huttefees, verklaar Jesus: “**As iemand dors is, laat hom na My toe kom en drink,**” en later: “**Ek is die Lig van die wêreld.**” Hy sê dat Hy die teenwoordigheid én die geskenk van God is.
- Tydens die Hanukkafees (hfst. 10) sê Jesus Hy is die Een wat God afgesonder het — die ware plek waar God se teenwoordigheid woon. Hy sê: “**Ek en die Vader is een.**” Die leiers wil Hom nog meer doodmaak.

Alles loop uit op die laaste teken in hoofstuk 11: **Jesus wek Lasarus uit die dood op**. Jesus weet dat om naby Jerusalem te kom gevaarlik is vir Hom — Hy kan doodgemaak word. Maar Hy kies om te gaan omdat Hy Lasarus liefhet. Hy roep Lasarus uit die graf, maar die nuus bring die godsdienstige leiers by die punt dat hulle besluit om Jesus dood te maak. Jesus ry Jerusalem binne as die Koning wat verwerp word.

Die eerste helfte van Johannes eindig met hierdie verhaal — 'n teken van liefde. Jesus gee sy lewe vir 'n vriend, 'n vooruitwysing na die kruis.

Johannes

Johannes 13–17: Jesus se laaste nag met sy dissipels

Die tweede helfte van die boek begin met hoofstukke 13–17, en fokus net op Jesus se laaste nag. By die maaltyd (hfst. 13) skok Jesus almal **deur hul voete te was** — 'n taak vir die laagste slaaf. Jesus sê hierdie daad wys wie God regtig is: 'n God van selfgee-liefde. Dit wys ook wat dit beteken dat Hy die Messiaanse Koning is — 'n Koning wat sy lewe gee vir die wêreld se sondes.

Daarna gee Jesus sy groot opdrag: **“Julle moet mekaar liefhê soos Ek julle liefgehad het.”** Sy volgelinge moet bekendstaan vir hul liefde en diensbaarheid, want dit wys aan die wêreld wie Jesus is en wie God is.

Jesus gee dan 'n lang toespraak en sluit af met 'n gebed (hfst. 14–17).

- Hy sê **Hy gaan weggaan**, maar dit is tot hulle voordeel, want Hy sal die **Heilige Gees stuur** die “Voorspraak.”
- Die **Gees sal Jesus se teenwoordigheid oral en altyd by sy mense bring**.
- Johannes wys dat **God bestaan as Vader, Seun en Gees** — een God, in 'n liefdevolle eenheid — en dat die Gees ons in hierdie liefde intrek.
- Jesus sê die dissipels moet **“in Hom bly”** soos lote aan 'n wingerdstok. So word hulle verander en nuut gemaak.
- Die Gees sal hulle help om Jesus se missie voort te sit: **om die waarheid te getuig deur liefde en diens**.
- Hy waarsku hulle dat hulle vervolg sal word, maar sê: **“Wees gerus — Ek het die wêreld oorwin.”**

Alles lei nou na die volgende deel: hoe Jesus hierdie oorwinning behaal.

Johannes 18–20: Arrestasie, verhoor, kruisiging en opstanding

Soldate kom om Jesus in 'n tuin te arresteer. Wanneer hulle vra wie Jesus is, antwoord Hy: “Ek is.” En die soldate val agteroor. Johannes wys hiermee dat **Jesus se goddelike identiteit op sy helderste skyn** — juis in die oomblik wanneer Hy Hom laat arresteer.

Jesus word verhoor as iemand wat aanspraak maak op goddelike gesag. Hy staan voor die hoëpriester en voor Pilatus. Hy sê vir Pilatus: “My koninkryk is nie van hierdie wêreld nie.” Hy bedoel nie dat dit niks met hierdie wêreld te doen het nie — maar dat sy krag en waardes nie uit hierdie wêreld se sisteem kom nie. **Sy koninkryk is gegrond in God se karakter, en word gewys deur sy kruisdood — selfgee-liefde. Hy oorwin deur Homself te gee.**

Na Jesus in 'n graf gelê is, begin hoofstuk 20 op die eerste dag van die week. Maria en ander dissipels vind die **graf oop en leeg**. En Maria sien Jesus — **lewendig!**

Die opstanding sluit aan by Johannes se patroon van sewe tekens.

- Die eerste teken was die wynwonder.
- Die tweede die genesing van die siek seun.
- Die sesde teken was Lasarus se opwekking, wat Jesus sy lewe gekos het.
- Die sewende en grootste teken is Jesus se eie opstanding.

Hiermee wys Jesus dat Hy regtig die Seun van God is — die Een **wie se liefde selfs die dood oorwin het**. Daarna verskyn Hy aan sy dissipels en stuur hulle uit, **gevol met die Gees, om sy sending voort te sit**.

Johannes 21: Petrus se opdrag en die geliefde dissipel

In die epiloog (hoofstuk 21) sien ons hoe die dissipels weer gaan visvang en niks vang nie. Jesus verskyn op die oewer en sê hulle moet die net aan die ander kant uitgooi. Hulle doen dit — en vang 'n groot hoeveelheid vis. Eers dán herken hulle Hom. **Dit is 'n prentjie van dissipelskap: ons is die vrugbaarste wanneer ons luister na Jesus se stem en doen wat Hy sê.**

Daarna vra Jesus vir Petrus drie keer of hy Hom liefhet, en gee vir Petrus 'n besondere leierskapstaak. Jesus sê ook dat Petrus eendag sy lewe vir Hom sal gee.

Dan verskuif die fokus na die ander dissipel wat saam met Petrus staan — die een wat Jesus liefgehad het. Dit is die skrywer self. Jesus sê dat sy roeping anders is as Petrus s'n: hy moet lank leef en getuig van Jesus sodat ander kan glo.

En dit is presies wat hy gedoen het — deur hierdie ongelooflike evangelie te skryf oor Jesus, die Messias en Seun van God.